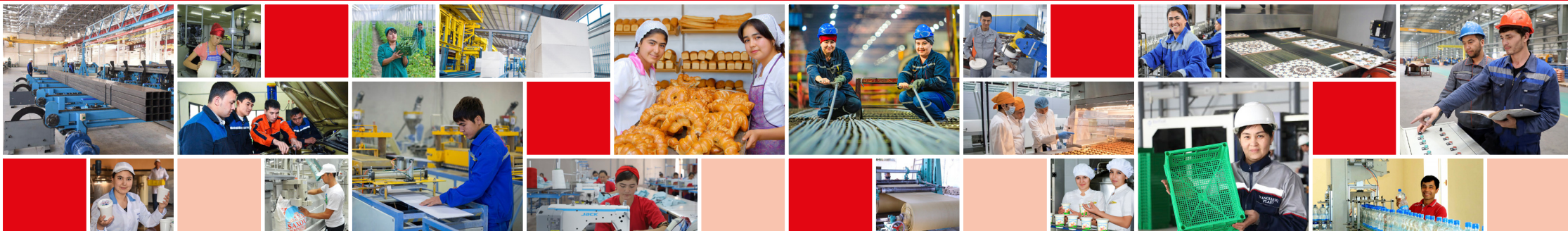

ISSIQXONALARDA KIVI YETISHTIRISH LOYIHASI

Issiqxonalarda kivi yetishtirish loyihasi / F.Rashidov, M.Faxrutdinov – Toshkent, 2024.

O'quv qo'llanma "Biznesni Rivojlantirish Banki" ATB va "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" MChJ muassisligida tayyorlandi hamda nashr ettirildi.

Mualliflar:

Rashidov F.I. - Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi O'qitish ishlarini tashkil qilish boshqarmasi boshlig'i, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

Faxrutdinov M.Z - Toshkent Davlat Agrar Universiteti "Mevachilik va uzumchilik" kafedrasida professori, qishloq xo'jaligi fanlari doktori.

Loyiha ishtirokchilari:

Otamurodov J.Y., Babamuhamedov A.A., Ermatov F.G' – Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi xodimlari

Taqrizchilar:

Rizaev N.K. - O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi, "Buxgalteriya hisobi" kafedrasida professori, iqtisod fanlari doktori.

Jo'raev S.T - Toshkent Davlat Agrar Universiteti "Seleksiya va urug'chiligi" kafedrasida mudiri professor, qishloq xo'jaligi fanlari doktori.

Tahrirchi:

Dilfuza Narxujayeva – Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi xodimi

Ushbu o'quv qo'llanma Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi ijro organi majlisida muhokama qilingan va nashrga tavsiya qilingan.

**O'quv qo'llanma Biznesni Rivojlantirish Banki va
Kichik Biznesni Rivojlantirish Jamg'armasi tuhfasini hisoblagan.**

© "Biznesni Rivojlantirish Banki" ATB - 2024

© "Kichik biznesni rivojlantirish jamg'armasi" MChJ - 2024

Mazkur o'quv qo'llanma kichik biznes tadbirkorlari uchun asosiy o'quv adabiyoti sifatida xorijiy tajriba asosida tayyorlangan bo'lib, undan kichik biznes tadbirkorlari o'z biznes loyihalarini tashkil etish uchun dastur sifatida foydalanishlari mumkin.

Ushbu o'quv qo'llanma Birlashgan Millatlar Tashkilotining Sanoat Rivojlanishi Tashkilot (UNIDO) talablari asosida tuzilgan bo'lib, 60411300 - "Biznesni boshqarish" (Bakalavriat), 70411301 - "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni tashkil etish" (Magistratura) hamda 08.00.15 - "Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti" (Doktorantura) ta'lim yo'nalishlari bo'yicha ta'lim olayotgan talabalar va ilmiy tadqiqotlar olib borayotgan mustaqil izlanuvchilar ham o'quv qo'llanma sifatida foydalanishlari mumkin.

O'quv qo'llanmada loyihani tashkil etish, biznes yuritish, loyihani boshqarish, loyihani menejmenti va marketingi, loyihani texnik jihatlarini, texnologik jihozlar va texnologik jarayonlar, ishlab chiqarish rejasi, ta'minot rejasi, HR-rejasi, moliyaviy rejasi, loyihaning zararsiz ishlash nuqtasi, loyihani rentabelligi, NPV va IRR koeffitsiyentlari, loyihani o'zini-o'zi qoplash muddati masalalari yoritib berilgan.

HURMATLI BIZNES VAKILLARI!

Ma'lumki, kichik biznes – bu mahallaga, tumanga yangi muhit olib kiradigan, odamlarimizga shijoat beradigan katta kuchdir.

Iqtisodiyoti jadal rivojlanayotgan ko'plab davlatlarda ish o'rinlarining 70-80 foizi shu soha vakillari tomonidan yaratilmoqda. Barcha nufuzli kompaniyalar tarixi ham aynan kichik va o'rta biznesdan boshlangan.

So'nggi yillarda mamlakatimizda mikro-biznes va oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha katta amaliy ishlar qilindi. Dasturlar orqali mikro-biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlashga har yili 1 milliard dollardan ziyod mablag' yo'naltiryapmiz. Natijada bugun har bir mahallada kamida 40-50 nafar yangi tadbirkor paydo bo'lib, minglab doimiy ish o'rinlari yaratilmoqda. Lekin kichik biznesni manzilli qo'llab-quvvatlash, ularga zarur shart-sharoitlar yaratish borasida bunday muhit hali to'liq shakllanib ulgurmas, desak, adolatdan bo'ladi.

Biz yil boshida kichik biznes toifasiga kimlar kirishini aniq belgilab oldik. Endi kichik tadbirkorlarning "oyoqqa turib olishi" va faoliyatini kengaytirishi uchun mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etamiz. Bunda ushbu soha vakillarini tadbirkorlikka o'qitish, ularga loyiha tayyorlab berish, faoliyatini moliyalashtirish, mahsulotlariga bozor, biznesiga sheriklar topish bo'yicha yaxlit eko-tizim yaratiladi.

Buning uchun, eng avvalo, "Qishloq qurilish bank"ni "Biznesni rivojlantirish banki"ga aylantiramiz. Ushbu yangi bankning faoliyati ham, ishlash uslubi va moliyalashtirish mexanizmlari ham yangicha bo'ladi. Jumladan, bank huzurida har bir hududda jami 14 ta kichik biznes markazi tashkil etiladi.

Markazlar esa tashabbuskorlarning biznes loyihalarini ishlab chiqishga

ko'maklashadi, o'z hisobidan yangi loyiha qilmoqchi bo'lgan tadbirkorlarni o'qitadi, yangi loyihalarga zarur mutaxassislarni jalb qiladi, tadbirkorlar uchun buxgalteriya, soliq, audit, marketing, huquqiy va boshqa konsalting xizmatlarini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, hududlardagi Kichik biznes markazlarida o'qigan tadbirkorlarning loyihalarini eng qulay shartlar asosida moliyalashtirish yo'lga qo'yiladi.

Uchinchidan, Kichik biznes markazlari ko'magida loyiha tashabbuskori va yirik davlat korxonalari bilan kooperatsiya aloqalari o'rnatiladi. Bunda yangi korxonalarda zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish, xodimlar malakasini oshirish va mahsulotini realizatsiya qilishga Markazlar yordam beradi.

Shu bilan birga, ushbu korxonalarga davlat xaridlari tizimida o'zi ishlab chiqargan mahsulotlarni 2 yil davomida to'g'ridan-to'g'ri shartnoma bilan sotishga ruxsat beriladi.

To'rtinchidan, Kichik biznes markazlarini boshqarishga xususiy sheriklar jalb qilinadi. Ushbu tadbirkorlarga "Biznesni rivojlantirish banki"ga hissador bo'lib kirish huquqi beriladi.

Beshinchidan, yangi tizimni joriy etish bo'yicha alohida qonun ham qabul qilamiz. Bunda markaz bilan hamkorlikda kichik biznes loyihalarini amalga oshirish bilan bog'liq barcha jarayonlar soddalashgan tartibda belgilanadi.

Maqsadimiz – bir yil ichida kamida 150 mingta kichik biznes subyektni "oyoqqa turg'izish", kamida 25 mingtasini o'rta korxonalarga aylantirish, sohada 250 mingta yangi doimiy ish o'rni yaratishdan iborat.

**O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Shavkat Mirziyoyevning mamlakatimiz
tadbirkorlari bilan ochiq muloqot shaklida o'tkazilgan
uchrashuvdagi nutqidani**

18.08.2023

MUNDARIJA

Moliyaviy termin va atamalarning glossariysi	8	6.1. Marketing konsepsiyasi.....	35
1. Loyihaning maqsadi	10	7. Mahsulot yetishtirish rejasi.....	38
1.1. Loyihaning maqsadi.....	11	7.1. Mahsulot yetishtirish rejasi.....	39
2. Loyiha tashabbuskori.....	12	8. HR rejasi.....	42
2.1. Loyiha tashabbuskori	13	8.1. HR rejasi	43
3. Loyiha strategiyasi.....	14	9. Moliyaviy reja	44
3.1. Loyiha strategiyasi	15	9.1. Moliyaviy reja	45
4. Issiqxonada kivi yetishtirishni tashkil qilish.....	16	9.1. Loyihani amalga oshirish uchun olinadigan kredit shartlari	46
4.1. Kivi haqida.....	17	9.2. Loyihani moliyalashtirish: moliyalashtirish mexanizmi va manbalari.....	46
4.2. Xom-ashyo haqida	20	10. Xulosalar.....	48
4.3. Jihoz va uskunalar. Ishlab chiqarish jarayoni	30	10.1. Xulosalar	49
5. Infrastruktura	32	11. Loyihaning hisob-kitob qismi.....	52
5.1. Infrastruktura	33		
6. Marketing konsepsiyasi.....	34		

MOLIYAVIY TERMIN VA ATAMALARNING GLOSSARIYSI

Atama nomi	Kengaytmasi	O'zbek tilidagi ma'nosi
PV	Present Value	Kelajakdagi pul oqimlarining joriy qiymatini aniqlash imkonini beruvchi moliyaviy ko'rsatkich.
NPV	Net Present Value	Investitsiya loyihalari samaradorligini baholash uchun foydalaniladigan ko'rsatkich. Bu ko'rsatkich yillar davomidagi pul oqimlarini joriy qiymati va biznesga kiritilgan sarmoyaninig farqi sifatida aniqlanadi.
IRR	Internal Rate of Return	Investitsiyalarning ichki daromadlilik darajasi (IIDD) yoki ichki rentabellik darajasi potentsial investitsiyalar rentabelligini baholash uchun moliyaviy tahlilda qo'llaniladigan ko'rsatkichdir. IRR diskontlangan pul oqimlarini tahlil qilishda barcha pul oqimlarining sof joriy qiymatini (NPV) nolga tenglashtiradigan diskont stavkasi.
Diskontsiz kummulyativ saldo		Pul oqimini boshqarish va moliyaviy rejalashtirishda qo'llaniladigan o'lchovdir. Bu ko'rsatkich pul oqimlarini ma'lum bir muddatga qoldig'ini ko'rsatadi.
Diskontli kummulyativ saldo		Diskontni hisobga olgan holda jamlangan qoldiq - bu diskont stavkasini hisobga olgan holda har bir kichik davr oxirida to'plangan pulning umumiy miqdorini baholash imkonini beruvchi moliyaviy ko'rsatkich.

1. LOYIHANING MAQSADI

1.1. LOYIHANING MAQSADI

Ushbu loyihaning asosiy maqsadi issiqxonalarda kivi yetishtirishni tashkil etishdir.

Bundan tashqari, loyihani ishga tushirish orqali respublika aholisining ushbu mahsulotlarga bo'lgan ehtiyojini qondirish, hamda yangi ish o'rinlari tashkil etish, mamlakatimizning eksport salohiyatini oshirish uchun imkoniyatlar yaratish maqsad qilingan.

Ushbu loyihani amalga oshirish uchun, 20 sotixli issiqxonada kivi yetishtirishni tashkil etish va investitsion davrda issiqxonani jihozlash va ko'chatlarni ekish uchun, umumiy qiymati 170 mln. so'm miqdorida investitsiya (bundan 100 mln. so'm bank krediti) mablag'larini jalb qilish rejalashtirilgan.

(ming so'mda)

Nomi	Summa	Loyihada ishtirok etish			
		Kredit	%	O'z mablag'lari	%
Tomchilatib sug'orish to'plami	10000	10 000	10%	-	0%
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari	60 000	10 000	17%	50000	83%
Kivi ko'chatlari 2 yillik	80 000	80 000	100%	-	0%
Jami asosiy vositalar	150 000	100 000	67%	50 000	33%
Aylanma kapital	20 000		0%	20 000	100%
Jami	170 000	100 000	59%	70 000	41%

Loyiha tashabbuskoriga ushbu loyihani amalga oshirish eksportbop mahsulotlar ishlab chiqarishga imkon beradi.

2. LOYIHA TASHABBUSKORI

2.1. LOYIHA TASHABBUSKORI

Loyiha tashabbuskorining asosiy faoliyatiga issiqxonalarda kivi yetishtirishni tashkil etish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida taqiqlanmagan va tashkilot ustaviga muvofiq boshqa faoliyat turlari kiradi.

Loyiha tashabbuskori O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda davlat ro'yxatidan o'tkazilgan kundan boshlab tadbikorlik subyekti hisoblanadi.

Loyiha tashabbuskori xo'jalik faoliyatini o'zini-o'zi ta'minlash va moliyalashtirish tamoyillari asosida amalga oshiradi. O'zbekiston Respublikasi bank muassasalarida milliy va chet el valyutasidagi hisobvaraqlariga ega bo'ladi.

Loyihaning joriy faoliyatini boshqarish nafaqat menejment sohasida, qishloq xo'jaligi va rezavor mevalar yetishtirish sohasida tajribaga ega bo'lgan direktor tomonidan amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

3. LOYIHA STRATEGIYASI

3.1. LOYIHA STRATEGIYASI

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining ustuvor tarmoqlarida tarkibiy o'zgarishlarning asosiy vositalaridan biri iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha davlat siyosati hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda juda qulay investitsiya muhiti yaratildi, bu birinchi navbatda har qanday strategik investor uchun muhim bo'lgan siyosiy va iqtisodiy barqarorlik bilan tavsiflanadi.

Kichik biznesni rag'batlantirishning mavjud choralari va kichik biznes loyihalariga imtiyozlar berilishi loyihani yaratishning asosiy sabablari sifatida ko'rsatilishi mumkin.

Ushbu loyiha doirasida loyiha tashabbuskorining strategik maqsadi ushbu biznes loyiha uchun qulay hududda issiqxonada kivi rezavor mevasini yetishtirish loyihasini tashkil etishdan iborat.

4. ISSIQXONADA KIVI YETISHTIRISHNI TASHKIL QILISH

4.1. KIVI HAQIDA

Kivi birinchi bo'lib XII asrda "Song" sulolasi davrida yetishtirilgan XX asrning boshlarida kivi yetishtirish Xitoydan Yangi Zelandiyaga tarqaldi. Meva ikkinchi jahon urushi paytida Yangi Zelandiyada joylashgan Britaniya va Amerika harbiy xizmatchilari orasida mashhur bo'ldi va keng tarqala boshladi. Avval Buyuk Britaniyaga, keyin esa 1960-yillarda Kaliforniyaga eksport qilindi.

Kivi – bu rezavor meva.

Xitoyda bu rezavor meva imperatorlar tomonidan ulug'lanilgan: undan afrodisyak sifatida foydalanishgan.

Kivi eng beor o'simliklardan biri hisoblanadi: uni qurt-qumursqalar yoqtirishmaydi. Lekin, kivi ob-havo o'zgarishlariga juda ta'sirchan bo'lib, sovuqqa, jazirama yozga chidamsiz bo'lib, ildizlari doimo suvda bo'lishi kerak. Bunday vaqtda u bir kunda 5 litrgacha suv ichadi. Kivini 84% ini suv tashkil qiladi. Shu xususiyati va kaloriyasi pastligi sabab ham uni parhezboq mahsulotlar safiga kiritishni yoqtirishadi.

Kivi sitrus mevasi tropik mamlakatlarda o'sadi. Bu mevani yurtimizga import qilish anchagina sarf xarajat talab etadi. Shuning uchun kivi o'simligini O'zbekiston sharoitida o'stirish va parvarishlash choralarini ishlab chiqish kerak. Shunday holatlarni nazarda tutgan holda, Farg'ona viloyati Qo'qon shahrida bog'bonlarimiz kivi o'simligini uy sharoitida iqlimlashtirishdi va mo'l hosil olmoqda.

Tadqiqotlarimizga ko'ra kivi o'simligini iqlimlashtirish texnologiyasini o'rgangan holda, ushbu qo'llanmada kivi o'simligi ko'chatini yetishtirish, uni parvarishlash va undan hosil olishgacha bo'lgan jarayonlarni bayon etganmiz.

Nima uchun biz aynan kivi o'simligini iqlimlashtirayapmiz?— degan savol tug'ilishi mumkin. Kivi mevasi juda ko'p foydali xususiyatlarga ega, xususan xomilador ayollar uchun foydali bo'lgan Mg(Magniy) ga va C vitaminiga boy. Bu esa kuchli antioksidant bo'lib, organizmni tez toliqib qolishidan saqlaydi,

immunitetni oshiradi, yallig'lanish va miyaga qon quyilish xavfini kamaytiradi

Kivi terini tozalash, namlash, yoshartirish, oziqlantirish uchun kosmetik niqoblar tayyorlashda ham ishlatiladi. Kivi o'simligi o'zining beqiyos ta'mi, vitamanga boyligi, xushbo'y hidi, qayta ishlashga yaroqliligi, yetishtirish, ko'paytirishning u qadar murakkab emasligi va shu kabi bir qator afzalliklari bilan dunyoning ko'pgina mamlakatlarida yuqori baholanadi.

Ushbu kivi o'simligining yetishtirish texnologiyasi quyidagicha:

- Dastlab pishgan kivi mevasi olinadi, undan urug'i ajratilib, urug'ini suvda yuvib dokaga o'rab 1 kun muddatga quritib qo'yiladi.
- Ekish uchun tuproq qorishmasi: tayyorlangan kivi urug'larini tuproq qorishmasiga ekiladi. Usti oq selafan paketga o'rab, 20 kunga 25°C da parnikda parvarish qilinadi.
- So'ng kivi o'simligi o'sib chiqa boshlaydi. Selafan paketni olib suv quyiladi, kivi o'simligi issiqsevar lekin, quyosh nurini unchalik yoqtirmaydi, shuning uchun parnikda yaxshi o'sadi. Uning temperaturasini kuniga nazorat qilib turish zarur agar, harorat pastlab ketadigan bo'lsa o'sishi sekinlashib ketadi.

Kivini kasalliklardan himoya qilish va iqlim o'zgarishlariga chidamli qilish uchun kemeral lyuks, agrikola, kemeral universal degan o'g'itlar ishlatiladi. Mana shu o'g'itlar yordamida o'simlikning yaxshi o'sishi ta'minlandi. O'simlik to gullab meva hosil qilgunicha shunday sharoitda bir xilda parvarish qilinadi.

Kivi o'simligi 6-7 yilda meva hosil qiladi, shundan keyin har yili meva tuga boshlaydi. Kivi o'simligini zararlaydigan zararkunanda va kasalliklar juda kam. O'stirish uncha qiyinchilik tug'dirmaydi.

Kivini shiralar zararlashi mumkin unga qarshi kurash choralari vaqtida olib borilsa, yaxshi natijaga erishiladi.

4.2. XOM-ASHYO HAQIDA

Kivi o'simligi mevalarini ko'pgina mamlakatlarda "vitaminlar bombasi" deb atashadi. Vitaminga boyligi bo'yicha tengi yo'q. Dunyoda yiliga kamida 4 274 870 tonna kivi mahsuloti yetishtiriladi. Xitoy yiliga 2 390 287 tonna kivi yetishtirish bilan dunyodagi eng yirik kivi ishlab chiqaruvchisi hisoblanadi. Ikkinchi o'rinda 523 595 tonna mahsulot bilan Italiya turadi. Uchinchi o'rinda esa Yangi Zelandiya 434 048 tonna mahsulot yetishtiradi.

So'nggi besh yilda kivi yetishtirish hajmi ikki barobar, ayrim mamlakatlarda esa hatto 4-5 marta ortgan. Shunday bo'lsada, unga bo'lgan talab yetishtirilayotgan hajmdan yuqoridir. Hatto

ushbu mevani yetishtirish hajmi aholi jon boshiga Yangi Zelandiya va Italiyada – 3,5-3,9 kg, Bolgariya – 211 g, Yaponiya – 147 g, AQSh va Fransiya – 98 grammdan ortmayapti.

Kivi o'simligi respublikamizda faqat manzarali o'simlik sifatida o'rganilgan, mevali o'simlik sifatida o'rganilmagan, asosan mevalari import mahsulot sifatida chet davlatlardan yuqori narxlarda respublikamizga kirib keladi.

"2022-yilning yanvar-sentabr oylarida O'zbekistonga 6 ta xorijiy davlatdan qiymati 2,4 mln. AQSh dollariga teng bo'lgan 3,7 ming tonna kivi mahsuloti import qilingan. Kivi importi 2021-yilning mos davri bilan solishtirilganda 1,5 ming tonnaga oshgan. 2022-yilning 9 oyida O'zbekiston eng ko'p kivi import qilgan davlatlar: Eron – 3,1 ming tonna, Turkiya – 483 tonna, Xitoy – 122 tonna, Qozog'iston – 33 tonna, Italiya – 8,4 tonnani tashkil etadi" va import hajmi yildan yilga oshib bormoqda.

O'zbekiston Respublikasining 2022 – 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasini qishloq xo'jaligiga oid bandida "eksportbop mahsulotlar yetishtirish, hamda meva-sabzavotchilikni rivojlantirish, intensiv bog'lar maydonini 3 baravar va issiqxonalarini 2 baravar ko'paytirib, eksport salohiyatini yana 1 milliard AQSh dollariga oshirish" ustuvor vazifalardan biri sifatida alohida belgilab qo'yilgan.

Kivi (shirin aktinidiya) – *Actinidia deliciosa* yoki *Actinidia chinensis* dunyoning ko'pgina subtropik iqlimli mintaqalarida keng maydonlarda yetishtiriladigan mevali o'simlik hisoblanadi. Taksonomik turkumiga ko'ra uni *Actinidia chinensis* var. *Deliciosa* (A.Chev.) yoki *Actinidia chinensis* var. *Hispida* yoki *Actinidia latifolia* var. *deliciosa* A.Chev. deb ham atashadi.

Ko'pgina xalqlarda kivini xitoy krijovnigi deb ham atashadi. Ammo V.Bushnev ushbu o'simlikning eng to'g'ri nomlanishi, bu

– Xitoy shirin aktinidiyasi (*Actinidia chinensis* var. *deliciosa*) deb ta'kidlagan.

Kivi yoki shirin aktinidiya subtropik mintaqalarda madaniy holda yetishtirilishi, yaqindagina boshlangan yangi mevali o'simlik turi hisoblanadi. Dastlab ushbu aktinidiya turini Xitoy aktinidiyasining (*A. chinensis* Var, nisbida) tur xili deb hisoblashgan.

Shirin aktinidiyaning zamonaviy "kivi" nomini Yangi Zelandiyalik mashhur seleksioner olim A. Ellison XX asrning 60-yillarida bergan. Yangi Zelandiyaning milliy timsoli bo'lgan, mamlakatning ko'pgina markalari va emblemalarida rasmi turadigan "kivi" qushiga juda ham o'xshaganligi sababli, uni shunday nom bilan atagan.

Actinidia avlodi *Actinidiaceae* oilasiga mansub bo'lib, 36 turni o'z ichiga oladi. Ushbu o'simliklar ko'p yillik yirik, yog'ochlashgan lianalar yoki chirmashib o'suvchi butasimon o'simliklar bo'lib, subtropik, tropik, qisman mo'tadil iqlimli mintaqalarda, xususan, Sharqiy Osiyo – Hindixitoy, Xitoy, Himolayning Shimoliy-Sharqiy qismi, Rossiyaning Primor o'lkasi, shuningdek, alohida turlari Malakka yarim orolida uchraydi. Hozirgi vaqtda uning rivojlanish markazi Janubiy-G'arbiy Xitoy, xususan Yunnan provinsiyasi hisoblanadi. Aktinidiyaning aksariyat turlari faqatgina manzarali ahamiyatga egadir.

Aktinidiyaning bugungi kunda eng ko'p yetishtiriladigan turi – xitoy aktinidiyasi yoki shirin aktinidiya (*Aktinidiya delikatesnaya*) bo'lib, uning navlari "kivi" deb ataladi. XX asr boshlariga qadar u faqatgina Xitoyda yetishtirilgan, so'ngra Yangi Zelandiyaga olib kelingan. 1940 yillarda Yangi Zelandiyada sanoat asosida yetishtirila boshlangan.

Hozirgi kivi mevasi – aktinidiya o'simligini madaniylashtirish natijasi. Ushbu o'simlikni Xitoydan bundan qariyb 700 yil

muqaddam kashf qilishgan. XIX asrning ikkinchi yarmida esa Yangi Zelandiyada uning seleksiyasi bilan olimlar shug'ullana boshlashgan. Buning natijasida madaniy navlarning mevalari yovvoyi ajdodlarinikiga nisbatan 3 marta kattaroq bo'lgan.

Biologik xususiyatlari:

Shirin aktinidiya – yirik liana yoki chirmashuvchi butasimon o'simlik bo'lib, bo'yi 9 m gacha etadi. Barglari to'kiladi, uzun bandlarda navbatli joylashadi, uzunligi 7,5-12,5 sm keladi. Shakli tuxumsimon yoki deyarli yumaloq, asosi o'yiqlikchali. Yosh barglari qizg'ish tuk bilan qoplanadi, katta barglarining ustki tomoni och yashil, ostki tomoni xira, tomirlari ko'rinib turadi. Gullari xushbo'y, odatda ikki jinsli, kamdan kam bir jinsli, barg qo'ltiqlarida yakka yoki uchtagacha guruh bo'lib joylashadi. Tojbargi dastlab oq, so'ngra yozilgan sari sarg'ish tus oladi. Changchilari barcha gullarda ko'p sonli, ammo urg'ochi gullarda ular steril holatda

Kivi o'simligining gullari

Kivi o'simligining ko'chatlari

bo'ladi. Xitoy yoki shirin aktinidiyaning mevalari uzunchoq-tuxumsimondan sharsimongacha, odatda diametri 5-6 sm gacha bo'ladi, rangi jigarrang, tuk bilan qalin qoplangan. Eti yashil, kamdan-kam sariq, oq yoki qo'ng'ir. Urug'lari mayda, qora yoki to'q binafsharang. Uning ildiz tizimi asosan tuproqning 0-40 sm lik qatlamida joylashadi Biroq, ushbu mevali o'simlik yaxshi rivojlanishi uchun zichligi 1,3 g/sm² dan oshmaydigan kuchli tuproqlarni talab etadi.

Tinim davri – 8°C dan past haroratda kechadi; shira harakati – kunlik o'rtacha harorat 8-10°C dan oshganda 10-15 kun davom etadi; kurtaklarning yozilishi, novda va to'pgullarning rivojlanishi – 10-20 °C haroratda 30-35 kun; gullash – 15-20 °C haroratda 10-12 kun davom etadi; mevalarining to'lishishi – yetishtirish joyining yuqori haroratli davrida 60-70 kun davom etadi;

mevalarining pishishi – kunlik o'rtacha harorat 15-8 °C haroratga pasayganda 80-90 kun davom etadi.

Shirin aktinidiyaning erkak gullarini urg'ochi gullaridan farqlash u qadar murakkab emas. Urg'ochi gullarining markaziy qismida yirik urug'chisi yaqqol ko'rinib turadi. Kivining changlatuvchi navlarining erkak gullarida esa urug'chi rudiment ko'rinishida bo'lib, deyarli ko'rinmaydi. Muallif kivi yetishtirishda har 5-6 ta urg'ochi o'simlikka bitta erkak o'simlik hisobidan ekishni tavsiya etgan.

O'zbekistonda ham Actinidia Lindl avlodiga mansub ko'plab turlarning gullash biologiyasi o'rganilgan. Boshqa mamlakatlarga yaqin bo'lgani kabi, mamlakatimizda ham shirin aktinidiyaning gullashi mayning oxiri – iyun oyining boshlariga to'g'ri keladi.

Shifobaxshlik xususiyatlari

Naviga bog'liq ravishda bir dona kivi mevasining o'rtacha vazni 50 dan 150 grammgacha boradi. Uning katta qismini suv tashkil etadi – 84 %. Qariyb 10% kletchatka, disaxaridlar, monosaxaridlar, nikotin kislotani tashkil etadi. Bir dona mevaning kaloriyaliligi 48 kilokaloriya. Bir meva tarkibidagi C vitaminining miqdori insonning ushbu vitamininga bo'lgan bir kecha-kunduzlik talabiga nisbatan 200% (185 mg dan ortiq) ni tashkil etadi. Demak, yarimta kivi iste'mol qilish bilan S vitamininga bo'lgan kunlik talab butunlay qoplanadi. Yaxshi pishgan mevalar tarkibida V1, V2, V4, V6, V9, RR vitaminlari, bundan tashqari uning tarkibida K mikroelementi ham ko'p bo'lib, u inson yurak-qon tomir tizimi kasalliklariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi; kalsiy, fosfor, magniy, ftor yuqori shifobaxsh ta'sirga ega hisoblanadi, temir, kobalt, mis, marganes, nikel esa qon hosil bo'lish jarayonlarida ishtirok etadi, suv almashinuviga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, qon plazmasining osmotik bosimini me'yorlashtiradi,

shuningdek, ular gormonlar, vitaminlar va fermentlarning tarkibiy elementlari hisoblanadi.

Shu bois ushbu meva quyidagi kasalliklarda buyurilgan:

- singa;
- anemiya;
- tuberkulyoz;
- revmatizm;
- oshqozondagi og'irlik;
- surunkali qabziyat;
- ovqat hazmining buzilishi;
- yuqori arterial qon bosimi;
- ovqat hazm qilish tizimi kasalliklari.

Kivi o'simligi navlarining tezroq hosilga kirishini ta'minlash uchun ularni payvand qilib ko'paytirishni olimlar tavsiya etishgan. Payvand qilingan ko'chatlar 2-3 yildan boshlab sanoat asosida

hosil bera boshlaydi va to'liq hosilga qalamchalangan ko'chatlarga nisbatan 4-5 yil oldin kirishadi.

Kivining hosildorligi bir tupda 100-120 kg gacha etadi. Sanoat bog'larida esa birmuncha kamroq bo'lib, 60-80 kg gacha, ya'ni gektariga 20-40 tonnagacha hosil olish mumkin. Bunday yuqori hosilni olish uchun ko'chatlarni sifatli tayyorlash, so'ngra sanoat plantatsiyalarida tegishli agrotexnik tadbirlarni sifatli bajarish talab etiladi.

Ekishda quyidagicha o'lchamda chuqur qaziladi: 0,5x0,5x0,5 m. Kivi yaxshi zovurlangan va gumusga boy tuproqlarni xush ko'radi. Bunda eng yaxshi nisbat 1 qism bog' tuprog'iga 1-2 qism yaxshi chirigan go'ng, biogumus yoki kompost hisoblanadi. Ekishda unutmazlik lozimki, kivining ildiz bo'g'zi tuproq sathidan 3 sm yuqorida joylashishi lozim, aks holda chuqur ekish o'simlikning nobud bo'lishiga olib kelishi mumkin.

Yangi Zelandiyada kivining qator yirik mevali navlari yaratilgan.

Uzoq davom etgan jarayon, hamda Yangi Zellandiyalik mashhur seleksioner olimlar Dj. Makgregor, Aleksandr Ellison, Bruno Prosto va Xeyvort Raytlarning izlanishlari natijasida mevasining og'irligi 120 g dan oshadigan dunyoga mashhur Bruno, Ebbot, Ellison, Monti, Xeyvord kabi navlar olingan. Olingan ushbu mashhur navlar shu olimlarning hurmatiga ularning nomi bilan atalgan.

Olimlar ushbu navlarni ertapishar, o'rtapishar va kechpisharlar guruhiga ajratgan holda tavsiflashgan. Olimlarning tavsiya qilishicha, sanoat plantatsiyalari, fermer va tomorqa xo'jaliklari uchun ertagi navlar sifatida Ellison, o'rtagi – Bruno, Monti, kechki – Xeyvord, Xeyvord K-10, Kivaldi navlarini qo'llash maqsadga muvofiq. Ular orasida eng mahsuldor navlar sifatida Xeyvord, Monti, Bruno, Kivaldi, Xeyvord K-10 navlari alohida ta'kidlangan.

Kivi yetishtirish uchun eng yaxshi tuproq – sariq tuproqlar hisoblanadi. Ushbu sharoitlarda aktinidiyadan yuqori hosil olish uchun uni vegetatsiya davomida 6000-8000 m³/ga me'yorda eng kamida 5 marta sug'orilishi tavsiya etilgan.

Kivishunos olim N.V.Kozakning yozishicha, shirin aktinidiyani tez-tez sug'orish lozim, chunki uning ildiz bo'g'zi atrofidagi tuproq doimo nam holatda bo'lishi kerak. Uning barglari ham suvni ko'p talab qiladi. Uning normal o'sib rivojlanishi uchun havoning nisbiy namligi ham yuqori bo'lishi kerak. Shu bois quruq ob-havo sharoitida aktinidiyaga suv purkaladi. Bu tadbirni ertalab yoki kechki soatlarda amalga oshirish zarur. Yozning birinchi yarmida 1-2 marta suyuq oziqlantirish o'tkaziladi, buning uchun yangi mol go'ngi 1:10 nisbatda suyultiriladi yoki xlorisiz mineral o'g'itlar eritmasi bilan oziqlantiriladi (masalan, 10 l suvga 30 g azofoska.)

N.V.Kozak Rossiyaning janubi va Ukraina sharoitlarida kivi yetishtirish uchun qimmatli tavsiyalarini bergan. Uning tavsiyalariga ko'ra; eng yaxshi navlar sifatida Matua va Xeyvord

navlari tavsiya etilgan. Muallifning ta'kidlashicha, sanoat kivi bog'larini yosh davrida tanadan 40 sm masofaga quyidagicha o'g'it solinadi: N (azot) – 20 gramm/m²; P (fosfor) – 10 gramm/m²; K (kaliy) – 20 gramm/m² Hosilga kirgach o'g'itlar miqdori quyidagicha bo'lishi tavsiya etilgan: o'g'itlar tup atrofiga martdan iyungacha 2–3 marta beriladi (har 5 m² ga N – 100 g, P – 50 g, K – 100 g). Tomchilatib sug'orishda har 3 m² maydonga bitta tomchilatish tizimi o'rnatiladi.

Pasttekislik sharoitida shirin aktinidiyani yetishtirish texnologiyasi o'ziga xos parvarishlash, tuproqqa va butun plantatsiyaga ishlov berishni talab etadi. Buning uchun maydonni 20-25 sm chuqurlikda haydash, rejalashni o'tkazish, 40x40 sm o'lchamda uyachalar qazib chiqish, unga chirigan go'ng va mineral o'g'itlar solish talab etiladi. O'simliklarni 4x4 m sxemada joylashtirish va erkak, hamda urg'ochi navlari qatorini 1:6 nisbatda belgilash tavsiya etiladi. Plantatsiya uchun ikki yarusli tayanch tavsiya etilgan.

Shuni alohida ta'kidlab utish joizki, adabiy manbalarda (shirin aktinidiya) kivi o'simligidan yuqori va sifatli hosil olish borasida olimlarning olib borgan tadqiqotlari va bergan ilmiy asosdagi tavsiyalari ma'lum tuproq turi va iqlim sharoitlariga taalluqlidir. O'zbekiston tuproq-iqlimi sharoitida esa bunday tadqiqot va tavsiyalar juda ham chegaralangan bo'lib, olimlar ushbu mevali o'simlikni kam tadqiq qilishib, o'simlikning boshqa turlari ustida esa kuplab ilmiy tadqiqotlar olib borishgan (manzarali o'simlik sifatida). Shu bois respublikamiz bog'dorchiligi sohasi uchun nisbatan yangi bo'lgan ushbu subtropik meva o'simligini muvaffaqiyat bilan ko'paytirish, import o'rnini bosuvchi mahsulotlar yetishtirish, uning samarali sanoat bog'larini barpo etish va yuqori sifatli hosil olish uchun bu borada alohida yo'nalishda chuqur ilmiy tadqiqot ishlarini olib borish xalq xo'jaligi ahamiyatiga ega bo'lgan dolzarb vazifalardan biri bo'lib, olingan natijalarni keng miqyosda sinab ko'rish amaliy jihatdan katta ahamiyat kasb etadi.

4.3. JIHOZ VA USKUNALAR. ISHLAB CHIQARISH JARAYONI

Issiqxonalarda kivi yetishtirish quyidagicha amalga oshiriladi: kivi o'simligi iqlim sharoitidan kelib chiqib, O'zbekiston hududida "issiqxona" usulida yetishtiriladi.

Issiqxona, noqulay iqlim sharoitida ekinlarga sun'iy muhit (harorat, yorug'lik, namlik va boshqalar) yaratadigan inshootdir. Asosan, mavsumdan tashqari davrlarda mahsulot yetishtirish, issiqxona va ochiq dala uchun ko'chatlar o'stirishga xizmat qiladi.

Ishlatiladigan resurslar

Issiqxona oynaband yoki polimer plyonka, stekloplast va hokazolar bilan o'ralgan bo'ladi. Yog'och yoki temir, po'lat, alyuminiy kabi metall uskunalardan tiklanadi. Issiqxonalarining xilma-xil turlari mavjud. Ular foydalanish muddatlari va davomiyligiga qarab, qishki hamda bahorgi; vazifasiga ko'ra, ko'chat o'stiriladigan va sabzavot yetishtiriladigan; sabzavotlarni o'stirish texnologiyasiga qarab — tuproqli va gidropon; ichki jihozlarga qarab - so'kchakli va tuproqli turlarga bo'linadi. Konstruktiv yechimi jihatdan issiqxonalar nur o'tkazuvchi nishab tomonlari miqdoriga qarab, bir, ikki va ko'p tomonlama nishabli turlarga bo'linadi.

Joylashuvi

O'zbekistonda, asosan, pomidor, bodring, rezavor ekinlar, sabzavot o'simliklari ko'chatlari, shuningdek, kivi va manzarali o'simliklar issiqxonada yetishtiriladi. Yozi qisqa bo'lgan o'rta va shimoliy mintaqalarda issiqxonada turli sabzavot, qishloq xo'jaligi ekinlari yil bo'yi o'stiriladi, hosil olinadi va o'simliklarning yangi navi, hamda duragaylarini yetishtirish, boshqa ilmiy tadqiqot ishlari olib boriladi. Qishki issiqxonalar yil bo'yi foydalanishga mo'ljallangan bo'lib, ularda sabzavotlar bahorgi issiqxonada o'stirish uchun ko'chatlar yetishtiriladi. U metall yoki temir-betondan ishlanadi. Bahorgi issiqxonalar yengil konstruksiyalardan sabzavotlar yerda o'stiriladigan qilib quriladi. Biologik issiqlik yoki quyosh nuri bilan isitiladi. Quyosh nuridan mukammal foydalanish uchun bir nishabli issiqxona tomi (qiyaligi 33-45°) janubga, ikki, ko'p nishablilarniki esa (29-33°) sharq va g'arbga qaratib quriladi. Issiqxona shakli jihatidan ham fonarsimon, angar va blokli kabi bir necha turlarga bo'linadi. Issiqxonalarda o'simlik tuproqda (geoponika), tuproqsiz (yoki gidropika) muhitda o'stirilishi mumkin.

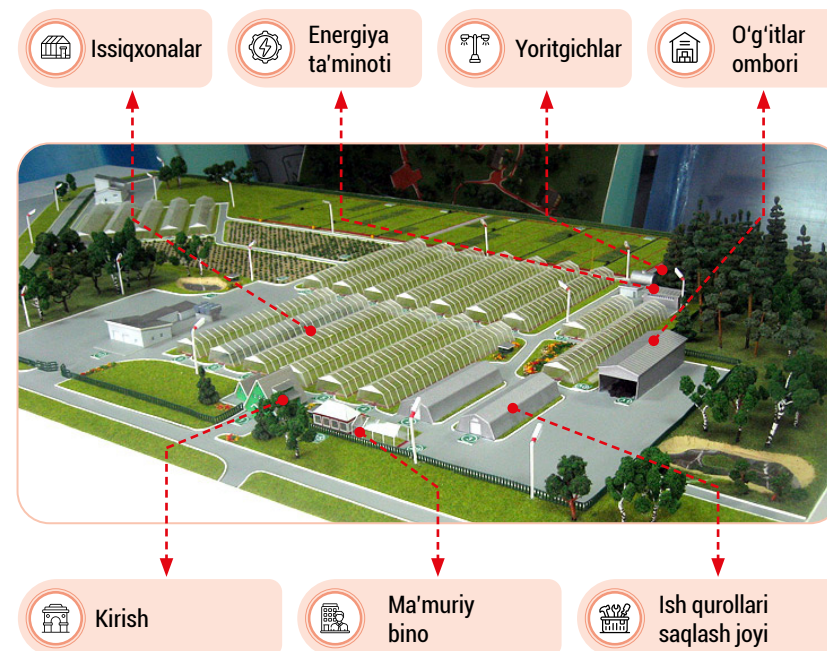
5. INFRASTRUKTURA

5.1. INFRASTRUKTURA

Loyihani amalga oshirish uchun maqbul joydan issiqxona kompleksi qurish uchun binolari bilan yer ijaraga olinadi. Zarur jihoz va uskunalarni binoda joylashishi uchun binoni moslashtirish zarur bo'ladi.

Ushbu loyihani amalga oshirish uchun binolar va joy tanlash alohida e'tibor talab qiladi. Issiqxona kompleksi atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatmaydi.

Bundan tashqari issiqxona kompleksi joylashgan hudud 380V li elektr energiyasi va suv ta'minoti bilan ta'minlangan bo'lishi zarur.

6. MARKETING KONSEPSIYASI

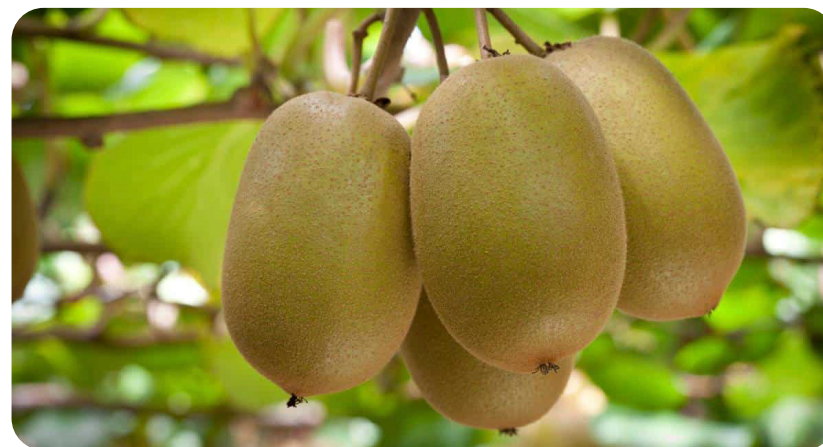

6.1. MARKETING KONSEPSIYASI

Zamonaviy dunyoda loyiha faqat iste'molchilarning talablarini e'tiborsiz qoldirmasa, muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Talablarni tadqiq qilish va mijozlarning maksimal talablarini qondirish samaradorligini oshirish uchun yangi mijozlarni qo'lga kiritishni, hamda mavjud mijozlarga sifatli xizmat ko'rsatishni, mahsulot yetkazib berishni davom ettirmoqchi bo'lgan tadbirkor, ular haqiqatan ham nimani xohlashlarini va ularga nima kerakligini bilishi kerak.

Bozorni segmentatsiya qilish turli xil obyektlar bo'yicha amalga oshiriladi, ammo marketingda eng katta e'tibor iste'molchilarning xohishlariga qaratiladi. Shu bilan iste'molchilar tashkilotning marketing harakatlariga turli xil qarashlari bo'yicha bozorni segmentatsiya qilishi kerak bo'ladi.

Bozor segmenti – o'xshash afzalliklarga ega bo'lgan, bir xil xususiyatlarga xos va marketing takliflariga bir xil javob beradigan iste'molchilar majmui.

Taklif tuzilmasidan kelib chiqib, bozorning quyidagi makrosegmentlarini ajratish kerak:

- **iste'mol bozori**
- **sanoat bozori.**

Iste'mol bozori. Bizning ushbu segmentdagi iste'molchilarimiz respublikaning turli yoshdagi, har xil daromad darajasi va oilaviy ahvoli turlicha bulgan barcha aholisidir.

O'zbekiston aholisi soni bo'yicha MDH mamlakatlari orasida Rossiyadan keyin ikkinchi o'rinda turadi. BMT Aholishunoslik jamg'armasining jahon reytingida respublika 41-o'rinni egallaydi. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekiston Respublikasining doimiy aholisi 2024-yil 22-aprel holatiga 37 milliondan ortiq kishini tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, aholi daromadlari o'sishda davom etmoqda.

O'zbekiston bozorida raqobatchi bo'lgan kivi mahsulotini import qiluvchi ko'plab mahalliy korxonalar faoliyat ko'rsatmoqda. Ammo loyiha tashabbuskori kivini o'zi yetishtirganligi sababli bozor konyukturasiga qarab narxlarni belgilay olish ustunligiga ega. Shu sababli o'tkir raqobat kuzatilmaydi.

Assortiment nomi	O'lchov birligi	Sotish narxi (so'm)	
		Loyiha tashabbuskorida	Raqobatchilarda
Kivi	Kg	13 000	18 000

Nomlanishi	O'lchov birligi	Maksimal yetishtirishdagi soni	Sotish narxi (ming so'm)	Summasi (ming so'm)
Kivi	kg	44 000	13	572 000

7. MAHSULOT YETISHTIRISH REJASI

7.1. MAHSULOT YETISHTIRISH REJASI

Loyihani samarali amalga oshirish uchun loyiha tashabbuskori quyidagi tadbirlarni amalga oshirishi lozim bo'ladi:

1. Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish;
2. Loyiha texnik-iqtisodiy asoslarini, moliyaviy hisob-kitoblarini va marketing strategiyalarini ishlab chiqish;
3. Loyiha tashabbuskori yuridik shaxs sifatida tashkilotini davlat ro'yxatidan o'tkazish;
4. Issiqxona quruvchi tashkilotlar, tomchilatib sug'orish tizimini o'rnatuvchi tashkilot, ko'chat etkazib beruvchilar va boshqa mol yetkazib beruvchi tashkilotlar bilan shartnomalar tuzish;
5. Kredit tashkilotlari bilan muzokaralar o'tkazish va moliyalashtirish manbalarini aniqlash;
6. Loyihani moliyalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish va bankka taqdim etish;

7. Bank tomonidan moliyalashtirishning ochilishi;
 8. Issiqxona qurilishini yakunlash, tomchilatib sug'orish tizimini o'rnatish, ko'chatlarni qabul qilish;
 9. Yerni bloklarga, kataklarga, qatorlarga ajratish;
 10. Tuproqni tayyorlash va ko'chatlarni ekish;
 11. Ko'chatlarni parvarishlash;
 12. Sug'orish tizimini tartibga solish;
 13. Qatorlarda gerbitsidli begona o'tlarni doimiy tozalash, meliorativ ishlar;
 14. Hosil olish;
 15. Sotishni tashkil qilish.
- Loyiha tashabbuskori loyihani amalga oshirishning ikkinchi

yilida 40% dan ishlab chiqarish quvvatlarini bosqichma-bosqich o'zlashtirishni va loyihani amalga oshirishning 6-yiliga kelib ishlab chiqarish quvvatini kamida 100% gacha yetkazishni rejalashtirishi zarur.

Ko'rsatkichlar	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil	6-yil	7-yil
Quvvat o'zlashtirilishi % da	0%	40%	60%	80%	90%	100%	100%

8. HR REJASI

8.1. HR REJASI

Loyiha tashabbuskori har bir xodim loyihaning muvaffaqiyatiga to'liq hissa qo'shishi va shu bilan birga o'zining professional, shaxsiy o'sishi va ijtimoiy himoyalangan bo'lishi uchun barcha zarur amallarni bajarishi lozim. Mehnat haqi adolatli bo'lishiga va xodim hamda loyiha tashabbuskori o'rtasidagi munosabatlarning sheriklik tamoyillarini aks ettirishiga intilishi kerak.

Ushbu loyihada xodimlarning soni - 2 kishini, shu jumladan ma'muriy va boshqaruv xodimlari - 1 kishini, ishchi xodimlar - 1 kishini tashkil qiladi.

(ming so'mda)

Xodimlar	Soni	Ish haqi	Oylik ish haqi	Ijtimoiy soliq (12%)	Jami
1. Boshqaruv va adminstratsiya					
Bosh direktor	1	3 000	3 000	360	3 360
Jami	1		3 000	360	3 360
2. Issiqxona xo'jaligi					
Ishchi	1	2 500	2 500	300	2 800
Jami	1		2 500	300	2 800
JAMI XODIMLAR	2		5 500	660	6 160
JAMI YILIGA			66 000	7 920	73 920

9. MOLIYAVIY REJA

9.1. MOLIYAVIY REJA

Loyihani amalga oshirish uchun zarur bo'lgan vaqt (uni moliyalashtirishdan tortib, kredit va foizlarni to'lash bilan amalda yakunlashgacha) 7 yilni tashkil etadi.

Kredit mablag'larini jalb qilish bo'yicha tashkiliy tadbirlarni o'tkazish, shartnomalarni rasmiylashtirish uchun yana 1 oy kerak bo'ladi.

Shunday qilib, loyihaning umumiy davomiyligi 7 yilni tashkil etadi, bu yerda birinchi oy investitsiya davri hisoblanadi.

Ushbu loyihani o'z mablag'lari va jalb qilinadigan kredit mablag'lari hisobidan moliyalashtirish zarur.

Loyiha qiymati (byudjet) 170 mln. so'mni (shundan 100 mln. so'mi kredit mablag'lari hisobidan) tashkil etadi.

Loyiha qiymati, shuningdek, butun loyiha bo'yicha xarajatlar tarkibi ilovalarda keltirilgan.

(ming so'mda)

Tarkibiy qismlar	Summa (ming so'm)	Tuzulishi
O'z mablag'i		
Qurilish montaj ishlari	50 000	29%
Aylanma kapital	20 000	12%
Jami o'z mablag'lari	70 000	41%
KREDIT RESURSLARI		
Kredit summasi	100 000	59%
Jami moliyalashtirish manbalari	170 000	100%

9.1. LOYIHANI AMALGA OSHIRISH UCHUN OLINADIGAN KREDIT SHARTLARI

Ushbu loyihani moliyalashtirish uchun kredit olish, bank orqali quyidagi shartlar asosida amalga oshiriladi:

- kreditning qaytarish muddati - 7 yil;
- yillik foiz stavkasi - 18%;
- imtiyozli davr - 24 oy;
- kredit bo'yicha asosiy qarzni to'lash davriyligi – qaytarish jadvaliga muvofiq.

9.2. LOYIHANI MOLIYALASHTIRISH: MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMI VA MANBALARI

Loyiha kredit mablag'lari va o'z mablag'lari hisobidan issiqxonalarda kivi yetishtirish uchun moliyalashtiriladi.

(ming so'mda)

Asosiy vositalar va TMZ larning nomi	O'lchov birligi	Soni	Narxi	Summasi	Pul mablag'lari manbaasi	
					Bank krediti	O'z mablag'lar
Issiqxona majmuasi						
Tomchilatib sug'orish to'plami	20 sotix	1	10 000	10 000	10 000	-
Kivi ko'chatlari 2 yillik	ming so'm	400	200	80 000	80 000	
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari						
Qurilish montaj ishlari	m²	2000	30	60 000	10 000	50 000
Jami				150 000	100 000	50 000
Jami investitsiyalar				150 000		

Kredit mablag'larining (ulardan foydalanilgan taqdirda) o'zini o'zi qoplashi va o'z vaqtida qaytarilishini hisobga olgan holda iqtisodiy samaradorlikni baholashda:

loyiha tashabbuskori daromadlarni, zararlarni hisoblashda soliqlar va boshqa ajratmalarni ularni qo'llash bo'limlari bo'yicha hisobga olishi;

loyihani amalga oshirishdan kutilayotgan foydani, pul oqimini ishlab chiqarish va sotish rejasiga muvofiq hisoblashi;

foyda va zararlar to'g'risidagi hisobotni tuzishda loyiha tashabbuskori qanday soliq to'lovchisi ekanligini hisobga olishi zarur.

10. XULOSALAR

10.1. XULOSALAR

1. **74 mln. so'm**lik mehnatga haq to'lash fondi bilan 2 ta ish o'rni tashkil etiladi.

2. Mahsulot yetishtirish hajmi o'rtacha **448 mln. so'mga** yetkaziladi.

3. Investitsiya davrining oxirida barcha majburiyatlar qaytarilgandan so'ng korxona ixtiyorida **1,6 mlrd. so'm** ekvivalentidagi pul mablag'lari qoladi, bu esa ishlab chiqarishni yanada modernizatsiyalash va mahsulot turini kengaytirish imkonini beradi.

4. Yillik rentabellik ko'rsatkichlari ijobiy va yuqori. 7 yildan so'ng tashkilot **2,6 mlrd. so'mdan** yuqori daromad ko'radi.

5. Mutlaq likvidlik koeffitsiyenti (to'lov qobiliyati) faoliyatning 1-yilida **-8,1** ni, 7-yilda esa **119,4** ni tashkil etadi.

6. O'z aylanma mablag'lari bilan ta'minlanganlik koeffitsiyenti 2-yil faoliyat uchun -0,8 ni tashkil qiladi, 7-yil esa bu ko'rsatkich 1,0 ga teng bo'ladi. Bu 7-yil faoliyat uchun xo'jalik o'zini o'z aylanma mablag'lari bilan **100%** ta'minlaydi degan ma'noni anglatadi.

7. Loyihaning rentabelligi foyda bilan bir xil tendensiyaga ega. Mahalliy sharoitlar uchun loyiha rentabelligi juda yuqori. Agar aktivlarning rentabelligi faoliyatning 2-yilida **63%**, 7-yilda **48%** ni tashkil qilsa, sotish rentabelligi faoliyatning 2-yilida **37%** ni, 7-yilda esa **73%** ni tashkil qiladi.

8. Faoliyatning 2-yilida xarajatlar ulushi **68%** ni, 7-yilida esa **23%** ni tashkil etadi. Bu shuni anglatadiki, faoliyatning 2-yilida har bir ishlab topilgan 100 so'm uchun xarajatlar 68 so'mni,

daromadlar ham 32 so'mni, 7-yilda esa xarajatlar 23 so'mni, daromadlar esa 77 so'mni tashkil etadi.

9. IRR (ichki daromadlik normasi) **69,15%** ni tashkil qiladi.

10. NPV (toza diskontlangan daromad) **1 mlrd so'mni** tashkil etadi

11. O'z-o'zini qoplash muddati, diskontsiz, **2 yil 5 oy**, 10% diskontni hisobga olgan holda **2 yil 8 oy**.

12. Zararsiz ishlash nuqtasi **10,00%**.

Umuman olganda, mazkur loyiha doirasida o'tkazilgan tadqiqotlar loyiha tashabbuskorining mukammal moliyaviy holatga va ijobiy tendensiyaga erishishini ko'rsatmoqda.

Ushbu xulosa loyihaning investitsion jozibadorligini ko'rsatadi.

11. LOYIHANING HISOB-KITOB QISMI

1-jadval

Loyihaning boshlang'ich va yakuniy ko'rsatkichlari
(ming so'mda)

Loyiha nomi	Issiqxonalarda kivi yetishtirish
Loyiha ma'lumotlari	
Ishlab chiqarish	Kivi yetishtirish
Loyihaning umumiy qiymati	170 000
O'z mablag'lari	70 000
Bank krediti	100 000
Loyiha ishlab chiqilgan sana	22.06.2024 yil
Kredit oluvchi	Loyiha tashabbuskori
Kredit oluvchi manzili	O'zbekiston Respublikasi
Bisnes reja uchun mas'ul shaxs	
Telefon	+998 93 183 22 88
Dollar kursi	12 700

2-jadval

Loyihaning boshlang'ich qiymati (ming so'mda)

Nomi	Summa	Loyihada ishtirok etish			
		Kredit	%	O'z mablag'lari	%
Tomchilatib sug'orish to'plami	10 000	10 000	100%	-	0%
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari	60 000	10 000	17%	50 000	83%
Kivi ko'chatlari 2 yillik	80 000	80 000	100%	-	0%
Jami asosiy vositalar	150 000	100 000	67%	50 000	33%
Aylanma kapital	20 000		0%	20 000	100%
Jami	170 000	100 000	59%	70 000	41%

3-jadval

Moliyaviy reja (ming so'mda)

Tarkibiy qismlar	Summa (ming so'm)	Tuzulishi
O'z mablag'i		
Qurilish montaj ishlari	50 000	29%
Aylanma kapital	20 000	12%
Jami o'z mablag'lari	70 000	41%
KREDIT RESURLARI		
Kredit summasi	100 000	59%
Jami moliyalashtirish manbalari	170 000	100%

4-jadval

Asosiy vositalar va inventarlarni sotib olish uchun mablag'larni taqsimlash (ming so'mda)

Asosiy vositalar va TMZ larning nomi	O'lchov birligi	Soni	Narxi	Summasi	Pul mablag'lari manbaasi	
					Bank krediti	O'z mablag'lar
Issiqxona majmuasi						
Tomchilatib sug'orish to'plami	20 sotix	1	10 000	10 000	10 000	-
Kivi ko'chatlari 2 yillik	ming so'm	400	200	80 000	80 000	
Issiqxona majmuasining qurilish-montaj ishlari						
Qurilish montaj ishlari	m ²	2000	30	60 000	10 000	50 000
Jami				150 000	100 000	50 000
Jami investitsiyalar				150 000		

5-jadval

Ta'sischi (ming so'mda)

Komponentlar	O'z mablag'laridan	Ulush, % da	Bank krediti hisobidan	Ulush, % da	Jami
Loyihaning umumiy qiymati	70 000	41%	100 000	59%	170 000
Asosiy vositalar			80 000		
Uskunalar	-		10 000		
Qurilish montaj ishlari	50 000		10 000		
Moliyaviy xarajatlar	20 000				

6-jadval

Ishlab chiqarish rejasi

Ko'rsatkichlar	O'lchov birligi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil	Jami
Kivi	kg	-	17 600	26 400	35 200	39 600	44 000	44 000	206 800
Jami		-	17 600	26 400	35 200	39 600	44 000	44 000	206 800

7-jadval

Mahsulot sotilishi rejasi (ming so'mda)

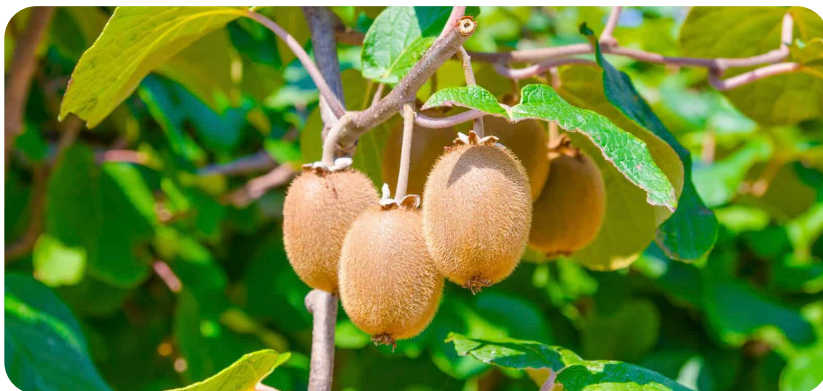
Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil	Jami
Kivi	-	228 800	343 200	457 600	514 800	572 000	572 000	3 304 400
Jami	-	228 800	343 200	457 600	514 800	572 000	572 000	3 304 400

8-jadval

Ishlab chiqarish prognozi parametrlari (ming so'mda)

Mahsulot turi	O'lchov birligi	Ishlab chiqarish hajmi														
		1 - yil			2 - yil		3 - yil		4 - yil		5 - yil		6- yil		7- yil	
		0%	Quvvatda		40%	Quvvatda	60%	Quvvatda	80%	Quvvatda	90%	Quvvatda	100%	Quvvatda	100%	Quvvatda
		Soni	Narxi	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi	Soni	Summasi
Rezavor meva			0		228 800		343 200		457 600		514 800		572 000		572 000	
Jumladan																
Kivi	kg	0	13,0	0	17 600	228 800	26 400	343 200	35 200	457 600	39 600	514 800	44 000	572 000	44 000	572 000

9-jadval

Ishlab chiqarilgan mahsulot tannarxini hisoblash (ming so'mda)

№	Nomi	O'lchov birligi	Narxi	Kivi		Jami	
				Soni	Summasi	Soni	Summasi
1	Noorganik o'g'it						
1.1	Kaliy	kg	12	0,0182	0,22	800,0	9 600
1.2	Superfosfat	kg	4	0,0182	0,07	800,0	3 200
1.3	Calcium Nitrate	kg	17	0,0023	0,04	100,0	1 700
1.4	Ammoniy sulfat	kg	2,6	0,0182	0,05	800,0	2 080
2	Organik o'g'it						
2.1	Qoramol go'ngi	kg	0,125	10,000	1,25	8 000	1 000
3	Kasalliklar va zararkunandalarga qarshi kimyoviy moddalar	kg	30	0,200	6,00	80	2 400
4	Suv	m ³	1,50	0,5	0,75	1 000	1 500
5	Energiya	kVt*soat	0,90		0,04	1 875	1 688
6	Boshqa ishlab chiqarish xarajatlari	ming so'm			1,32		58 100
7	Umumiy xarajat	ming so'm			9,74		81 268
8	Boshqaruv xarajatlari	ming so'm			1,15		50 390
9	Umumiy xarajat				10,88		131 658
10	Kredit foizi	ming so'm			0,41		18 000
11	Soliq to'lashdan oldingi foyda	ming so'm			1,71		422 342
12	Aylanmadan soliq	ming so'm	4%	-	0,52		22 880
13	Sof foyda	ming so'm		-	1,19		399 462
14	Mahsulot narxi	ming so'm			13,0	-	572 000
15	Ko'chat soni	dona			400		
16	Bir dona ko'chat maksimal hosildorligi	kg			110		
17	Maksimal yetishtirish	kg			44 000		
18	Sotish hajmi	ming so'm			572 000	572 000	
19	Umumiy savdo hajmidagi ulush	%			100%		70%

10-jadval

Shartli-doimiy harajatlar (ming so'mda)

Nº	Nomlanishi	O'lchov birligi	Soni (yillik)	Narxi	Yillik xarajatlar
Tashkilot bo'yicha jami					108 490,4
1	Boshqaruv xarajatlari			3 762,2	45 590,4
1.1	Xodimlarning ish haqi ajratmalar bilan	ming so'm	12,0	3 360,0	40 320
1.2	Suv solig'i	m ³	1 000	0,450	450
2	Ishlab chiqarish xarajatlari			4 841,7	58 100,0
2.1	Asboblari va boshqa mehnat vositalari hamda buyumlari	ming so'm	12,0	500,0	6 000
2.2	Xodimlarning ish haqi ajratmalar bilan	ming so'm	12,0	2 800,0	33 600
2.3	Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarning eskirishi	ming so'm	12,0	1 041,7	12 500
2.4	Boshqa xarajatlar	ming so'm	12,0	500,0	6 000
3	Marketing xarajatlari			400,0	4 800,0
3.1	Boshqa xarajatlar	ming so'm	12,0	400,0	4 800

11-jadval

Shtat jadvali (ming so'mda)

Xodimlar	Soni	Ish haqi	Oylik ish haqi	Ijtimoiy soliq (12%)	Jami
1. Boshqaruv va adminstratsiya					
Bosh direktor	1	3 000	3 000	360	3 360
Jami	1		3 000	360	3 360
2. Issiqxona xo'jaligi					
Ishchi	1	2 500	2 500	300	2 800
Jami	1		2 500	300	2 800
JAMI XODIMLAR	2		5 500	660	6 160
JAMI YILIGA			66 000	7 920	73 920

12-jadval

NPV, IRR va loyiha o'zini-o'zi qoplash muddati (ming so'mda)

Investitsiya summasi		170 000		
Davr	Sof daromad	Diskontsiz kummulyativ saldo	10% diskont stavkasida sof daromad PV	10% diskontda kummulyativ saldo
1- yil	-21 149	-191 149	-19 226	-189 226
2- yil	104 532	-86 617	86 390	-102 836
3- yil	223 804	137 187	168 147	65 311
4- yil	333 570	470 758	227 833	293 144
5- yil	393 206	863 964	244 150	537 294
6- yil	448 089	1 312 053	252 935	790 229
7- yil	452 842	1 764 895	232 380	1 022 609
PV			NPV	
10%	1 192 609			1 022 609
IRR	69,15%			
Diskontsiz to'lov muddati	2 yil 5 oy			
10% diskontda to'lov muddati	2 yil 8 oy			

13-jadval

Kredit qaytarish rejasi (ming so'mda)

Investitsion davr			1	oy	
Kredit foizi			18,0	%	
So'ndirish muddati			7	yil	
Imtiyozli davr			2	oy	
Investitsiya summasi			100 000	ming so'm	
Qaytarish davri		Kredit qoldig'i	Asosiy qarz qaytarilishi	Hisoblangan foizlar	Jami to'lov
1- yil	1- oy	100 000		1 500	1 500
	2- oy	100 000		1 500	1 500
	3- oy	100 000		1 500	1 500
	4- oy	100 000		1 500	1 500
	5- oy	100 000		1 500	1 500
	6- oy	100 000		1 500	1 500
	7- oy	100 000		1 500	1 500
	8- oy	100 000		1 500	1 500
	9- oy	100 000		1 500	1 500
	10- oy	100 000		1 500	1 500
	11- oy	100 000		1 500	1 500
	12- oy	100 000		1 500	1 500
2- yil	1- oy	100 000		1 500	1 500
	2- oy	100 000		1 500	1 500
	3- oy	100 000		1 500	1 500
	4- oy	100 000		1 500	1 500
	5- oy	100 000		1 500	1 500
	6- oy	100 000		1 500	1 500
	7- oy	100 000		1 500	1 500
	8- oy	100 000		1 500	1 500
	9- oy	100 000		1 500	1 500
	10- oy	100 000		1 500	1 500
	11- oy	100 000		1 500	1 500
	12- oy	100 000		1 500	1 500
3- yil	1- oy	100 000	1 667	1 500	3 167
	2- oy	98 333	1 667	1 475	3 142
	3- oy	96 667	1 667	1 450	3 117
	4- oy	95 000	1 667	1 425	3 092
	5- oy	93 333	1 667	1 400	3 067
	6- oy	91 667	1 667	1 375	3 042
	7- oy	90 000	1 667	1 350	3 017
	8- oy	88 333	1 667	1 325	2 992
	9- oy	86 667	1 667	1 300	2 967
	10- oy	85 000	1 667	1 275	2 942
	11- oy	83 333	1 667	1 250	2 917
	12- oy	81 667	1 667	1 225	2 892

4- yil	1- oy	80 000	1 667	1 200	2 867
	2- oy	78 333	1 667	1 175	2 842
	3- oy	76 667	1 667	1 150	2 817
	4- oy	75 000	1 667	1 125	2 792
	5- oy	73 333	1 667	1 100	2 767
	6- oy	71 667	1 667	1 075	2 742
	7- oy	70 000	1 667	1 050	2 717
	8- oy	68 333	1 667	1 025	2 692
	9- oy	66 667	1 667	1 000	2 667
	10- oy	65 000	1 667	975	2 642
	11- oy	63 333	1 667	950	2 617
	12- oy	61 667	1 667	925	2 592
5- yil	1- oy	60 000	1 667	900	2 567
	2- oy	58 333	1 667	875	2 542
	3- oy	56 667	1 667	850	2 517
	4- oy	55 000	1 667	825	2 492
	5- oy	53 333	1 667	800	2 467
	6- oy	51 667	1 667	775	2 442
	7- oy	50 000	1 667	750	2 417
	8- oy	48 333	1 667	725	2 392
	9- oy	46 667	1 667	700	2 367
	10- oy	45 000	1 667	675	2 342
	11- oy	43 333	1 667	650	2 317
	12- oy	41 667	1 667	625	2 292
6- yil	1- oy	40 000	1 667	600	2 267
	2- oy	38 333	1 667	575	2 242
	3- oy	36 667	1 667	550	2 217
	4- oy	35 000	1 667	525	2 192
	5- oy	33 333	1 667	500	2 167
	6- oy	31 667	1 667	475	2 142
	7- oy	30 000	1 667	450	2 117
	8- oy	28 333	1 667	425	2 092
	9- oy	26 667	1 667	400	2 067
	10- oy	25 000	1 667	375	2 042
	11- oy	23 333	1 667	350	2 017
	12- oy	21 667	1 667	325	1 992
7- yil	1- oy	20 000	1 667	300	1 967
	2- oy	18 333	1 667	275	1 942
	3- oy	16 667	1 667	250	1 917
	4- oy	15 000	1 667	225	1 892
	5- oy	13 333	1 667	200	1 867
	6- oy	11 667	1 667	175	1 842
	7- oy	10 000	1 667	150	1 817
	8- oy	8 333	1 667	125	1 792
	9- oy	6 667	1 667	100	1 767
	10- oy	5 000	1 667	75	1 742
	11- oy	3 333	1 667	50	1 717
	12- oy	1 667	1 667	25	1 692
Jami			100 000	81 750	181 750

14-jadval

Sotilgan mahsulot xarajatlari (ming so'mda)

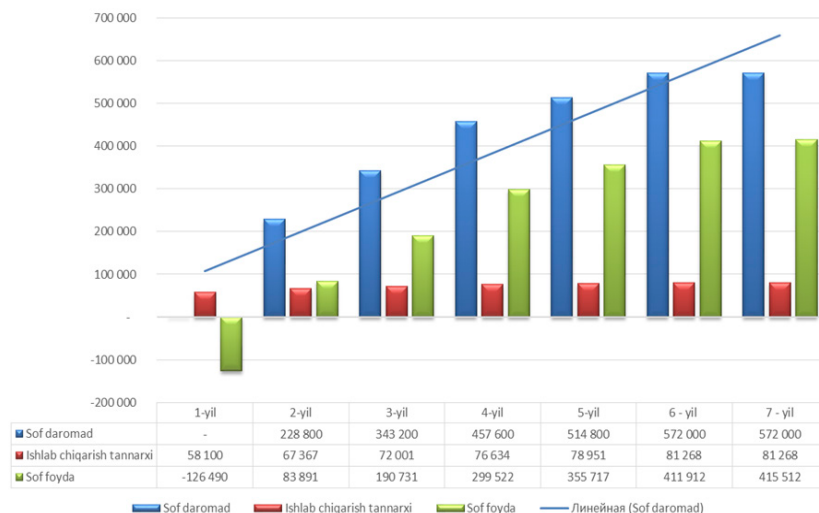
Xarajatlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6- yil	7- yil	Jami
	0%	40%	60%	80%	90%	100%	100%	
Yetishtirish tannarxi	58 100	67 367	72 001	76 634	78 951	81 268	81 268	515 587
Jumladan								
Xom-ashyo va materiallar	-	8 592	12 888	17 184	19 332	21 480	21 480	100 956
Elektr energiya, tabiiy gaz va suv	-	675	1 013	1 350	1 519	1 688	1 688	7 931
Ishlab chiqarish xarajatlari	58 100	58 100	58 100	58 100	58 100	58 100	58 100	406 700
Shu jumladan amortizatsiya	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	87 500
Boshqa xarajatlar								-
Davr xarajatlari	50 390	50 390	50 390	50 390	50 390	50 390	50 390	352 733
Boshqaruv xarajatlari	45 590	45 590	45 590	45 590	45 590	45 590	45 590	319 133
Shu jumladan amortizatsiya	-	-	-	-	-	-	-	-
Marketing xarajatlari	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	33 600
Boshqa xarajatlar	-							-
Moliyaviy xarajatlar								
Kredit foizlari	18 000	18 000	16 350	12 750	9 150	5 550	1 950	81 750
Jami xarajatlar	126 490	135 757	138 741	139 774	138 491	137 208	133 608	950 070

15-jadval

Daromad va xarajatlar hisoboti (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil	Jami
Sof daromad	-	228 800	343 200	457 600	514 800	572 000	572 000	2 688 400
Ishlab chiqarish tannarxi	58 100	67 367	72 001	76 634	78 951	81 268	81 268	515 587
Yalpi daromad	- 58 100	161 433	271 200	380 966	435 849	490 733	490 733	2 172 813
Davr xarajatlari								
Boshqaruv xarajatlari	45 590	45 590	45 590	45 590	45 590	45 590	45 590	319 133
Marketing xarajatlari	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	33 600
Boshqa xarajatlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Operatsion foyda	- 108 490	111 043	220 809	330 576	385 459	440 342	440 342	1 820 080
Moliyaviy xarajatlar								
Foizlar	18 000	18 000	16 350	12 750	9 150	5 550	1 950	81 750
Soliqlardan oldingi foyda	- 126 490	93 043	204 459	317 826	376 309	434 792	438 392	1 738 330
Daromad solig'i	-	9 152	13 728	18 304	20 592	22 880	22 880	107 536
Sof foyda	- 126 490	83 891	190 731	299 522	355 717	411 912	415 512	1 630 794

Moliyaviy ko'rsatkichlar (ming so'mda)

16-jadval

Amortizatsiya hisobi (ming so'mda)

Asosiy vositalarning nomi	Bank krediti hisobidan	O'z mablag'lari hisobidan	Amortizatsiya stavkasi
Tomchilatib sug'orish to'plami	10 000	-	15%
Kivi ko'chatlari 2 yillik	80 000		10%
Qurilish montaj ishlari	10 000	50 000	5%
Jami	100 000	50 000	

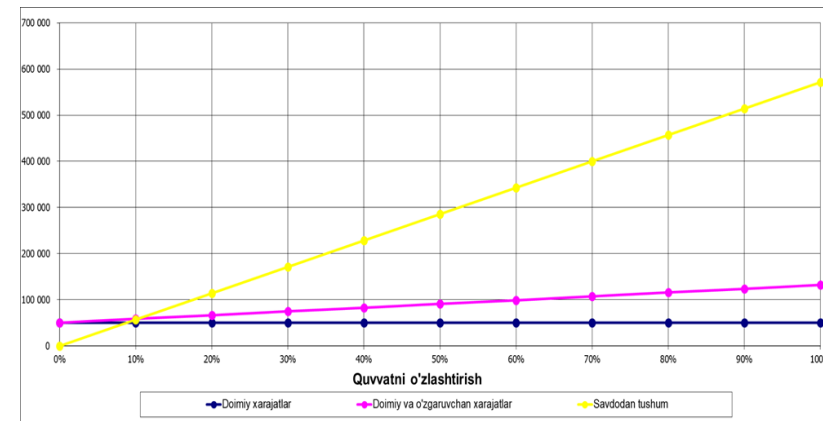
Ko'rsatkichlar	1-yil	2-yil	3-yil	4-yil	5-yil	6-yil	7-yil	Jami
Amortizatsiya xarajatlari	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	87 500

17-jadval

Zararsiz ishlash nuqtasi 10% (ming so'mda)

Quvvatni o'zlashtirish	Doimiy xarajatlar	O'zgaruvchan xarajatlar	Doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar	Savdodan tushum
0%	50 390	-	50 390	-
10%	50 390	8 127	58 517	57 200
20%	50 390	16 254	66 644	114 400
30%	50 390	24 380	74 771	171 600
40%	50 390	32 507	82 897	228 800
50%	50 390	40 634	91 024	286 000
60%	50 390	48 761	99 151	343 200
70%	50 390	56 887	107 278	400 400
80%	50 390	65 014	115 404	457 600
90%	50 390	73 141	123 531	514 800
100%	50 390	81 268	131 658	572 000

Quvvatni o'zlashtirish

18-jadval

Aylanma mablag'lar rejasi (ming so'mda)

Kirim davri	Kirish muddati	Aylanma koeffitsiyenti
Sotish	30 kun	12
Xom-ashyo va materiallarni sotib olish	30 kun	12

Ko'rsatkichlar	0- davr	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6- yil	7- yil
Sof foyda		-	228 800	343 200	457 600	514 800	572 000	572 000
Ishlab chiqarish tannarxi		58 100	67 367	72 001	76 634	78 951	81 268	81 268
Jumladan								
Xom-ashyo va materiallar	-	-	716	1 074	1 432	1 611	1 790	1 790
Pul mablag'lari	70 000							
Debitor qarzdorlik		-	19 067	28 600	38 133	42 900	47 667	47 667
Kreditor qarzdorlik		4 842	5 614	6 000	6 386	6 579	6 772	6 772
Sof aylanma mablag'lar	70 000	- 4 842	14 169	23 674	33 179	37 932	42 684	42 684
Aylanma mablag'lardagi o'zgarish		- 74 842	19 010	9 505	9 505	4 753	4 753	-

19-jadval

Pul oqimi hisobi (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	0- davr	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6- yil	7- yil	Jami
Sof tushum		-	228 800	343 200	457 600	514 800	572 000	572 000	2 688 400
Aylanma mablag'lardagi o'zgarish		- 74 842	19 010	9 505	9 505	4 753	4 753	-	- 27 316
Sotishdan tushgan pul		74 842	209 790	333 695	448 095	510 047	567 247	572 000	2 715 716
Ishlab chiqarish tannarxi		45 600	54 867	59 501	64 134	66 451	68 768	68 768	428 087
Yalpi tushum		29 242	154 923	274 194	383 961	443 597	498 480	503 233	2 287 628
Davr xarajatlari		50 390	50 390	50 390	50 390	50 390	50 390	50 390	352 733
Operatsion pul oqimi A		- 21 149	104 532	223 804	333 570	393 206	448 089	452 842	1 934 895
O'z mablag'lari	70 000								70 000
Investitsiya	100 000								100 000
Investitsiyaning qo'shilishi		170 000							170 000
Asosiy qarz C		-	-	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Foizlar B		18 000	18 000	16 350	12 750	9 150	5 550	1 950	81 750
Yagona soliq D		-	9 152	13 728	18 304	20 592	22 880	22 880	107 536
Sof pul tushumi	170 000	- 39 149	77 380	173 726	282 516	343 464	399 659	408 012	1 645 609
Divident chiqarish		-	-	95 366	149 761	177 858	205 956	207 756	836 697
Kummulyativ pul tushumi	170 000	- 39 149	38 231	116 592	249 347	414 953	608 656	808 913	808 913
Qarzni qoplash koeffitsiyenti (A-D)/(B+C)		- 1,2	5,3	5,8	9,6	12,8	16,6	19,6	10,1

20-jadval

Kutilayotgan Balans (ming so'mda)

Ko'rsatkichlar	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
Kummulyativ pul tushumi	- 39 149	38 231	116 592	249 347	414 953	608 656	808 913
Debitor qarzdorlik	-	19 067	28 600	38 133	42 900	47 667	47 667
TMZ	-	716	1 074	1 432	1 611	1 790	1 790
Joriy aktivlar	- 39 149	58 014	146 266	288 913	459 464	658 113	858 369
Asosiy vositalar	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Amortizatsiya	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500	12 500
Kummulyativ amortizatsiya	12 500	25 000	37 500	50 000	62 500	75 000	87 500
Asosiy vositalar balans qiymati	87 500	75 000	62 500	50 000	37 500	25 000	12 500
Jami aktivlar	48 351	133 014	208 766	338 913	496 964	683 113	870 869
Kreditor qarzdorlik	4 842	5 614	6 000	6 386	6 579	6 772	6 772
O'z mablag'lari	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Uzoq muddatli kreditlar	100 000	100 000	80 000	60 000	40 000	20 000	-
Taqsimlanmagan foyda	- 126 490	- 42 600	52 766	202 526	380 385	586 341	794 097
Jami passivlar	48 351	133 014	208 766	338 913	496 964	683 113	870 869

21-jadval

To'lov qobiliyati va likvidlikni baholash (ming so'mda)

Agregat	Balans moddasi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
A1	Yuqori likvid aktivlar	-39 149	38 231	116 592	249 347	414 953	608 656	808 913
P1	Yuqori dolzarb majburiyatlar	4 842	5 614	6 000	6 386	6 579	6 772	6 772
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	-43 990	32 617	110 592	242 961	408 374	601 884	802 140
A2	Tez sotiladigan aktivlar	0	19 067	28 600	38 133	42 900	47 667	47 667
P2	Qisqa muddatli passivlar	0	0	0	0	0	0	0
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	0	19 067	28 600	38 133	42 900	47 667	47 667
A3	Sekin sotiladigan aktivlar	0	716	1 074	1 432	1 611	1 790	1 790
P3	Uzoq muddatli passivlar	100 000	100 000	80 000	60 000	40 000	20 000	0
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	-100 000	-99 284	-78 926	-58 568	-38 389	-18 210	1 790
A4	Qiyin sotiladigan aktivlar	87 500	75 000	62 500	50 000	37 500	25 000	12 500
P4	Doimiy passivlar	-56 490	27 400	122 766	272 526	450 385	656 341	864 097
	To'lov profitsiti (+) yoki defitsiti(-)	143 990	47 600	-60 266	-222 526	-412 885	-631 341	-851 597

Likvidlik koeffitsiyentlar

Nº	Koeffitsiyent	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
1	Absolyut likvidlik (to'lov qobiliyati)	-8,1	6,8	19,4	39,0	63,1	89,9	119,4
2	Vaqtinchalik qamrov (tez likvidlik)	-8,1	10,2	24,2	45,0	69,6	96,9	126,5
3	Qamrov koeffitsiyenti (joriy likvidlik)	-8,1	10,3	24,4	45,2	69,8	97,2	126,7
4	Debitorlik va kreditorlik qarzlarning nisbati		0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
5	O'z aylanma mablag'lari bilan ta'minlanish koeffitsiyenti Koc	3,68	-0,8	0,4	0,8	0,9	1,0	1,0

22-jadval

Aktivlarning aylanishi ko'rsatkichlari

Nomi	1 - yil		2- yil		3- yil		4- yil		5- yil		6- yil		7- yil	
	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda	Koef.	kunlarda
Kapitalning umumiy aylanuv koeffitsiyenti (Kuak)	-	-	1,72	209	1,64	219	1,35	267	1,04	348	0,84	430	0,66	548
Aylanma aktivlarning aylanishi koeffitsiyenti (Aaak)	-	-	3,94	91	2,35	153	1,58	227	1,12	321	0,87	414	0,67	540
Moddiy aylanma aktivlarning (zaxiralarning) aylanuv koeffitsiyenti (Maaak)	-	-	319,55	1	319,55	1	319,55	1	319,55	1	319,55	1	319,55	1
Debitorlik qarzlarning aylanish koeffitsiyenti (Dqak)	-	-	12,00	30	12,00	30	12,00	30	12,00	30	12,00	30	12,00	30
Kreditorlik qarzlarning aylanish koeffitsiyenti (Kqak)	-	-	40,76	9	57,20	6	71,65	5	78,25	5	84,46	4	84,46	4
O'z kapitalining aylanish koeffitsiyenti (O'kak)	-	-	3,27	110	4,90	73	6,54	55	7,35	49	8,17	44	8,17	44

23-jadval

Rentabellik ko'rsatkichlari

Ko'rsatkichlar		1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
Sotish rentabelligi	Sof foyda / Sof tushum	-	37%	56%	65%	69%	72%	73%
Aktivlar rentabelligi	Sof foyda / Jami aktivlar	-	63%	91%	88%	72%	60%	48%
O'z (aksiyadorlik) kapitalining rentabelligi	Sof foyda / O'z mablag'lari	-	120%	272%	428%	508%	588%	594%
Xarajatlar rentabelligi	Sof foyda / (Tannarx + Davr xarajatlari)	-	71%	156%	236%	275%	313%	316%
Aylanmadan tashqari aktivlarning rentabelligi	Sof foyda / Sof qat'iy aktivlar	-	112%	305%	599%	949%	1648%	
Aylanma aktivlarning rentabelligi	Sof foyda / Joriy aktivlar	-	145%	130%	104%	77%	63%	48%

24-jadval

Xarajatlar ulushi

Ko'rsatkich nomi	1 - yil	2 - yil	3 - yil	4 - yil	5 - yil	6 - yil	7 - yil
Daromaddagi tannarxning o'rtacha ulushi	-	0,29	0,21	0,17	0,15	0,14	0,14
Daromaddagi davr xarajatlarning ulushi	-	0,22	0,15	0,11	0,10	0,09	0,09
Daromaddagi barcha xarajatlarning ulushi	-	0,51	0,36	0,28	0,25	0,23	0,23

25-jadval

Loyihani amalga oshirish kalendar jadvali

№	Loyiha bosqichlari	1-YIL			2-YIL			
		2-chorak	3-chorak	4-chorak	1-chorak	2-chorak	3-chorak	4-chorak
1	Loyiha konsepsiyasini ishlab chiqish							
2	Loyiha hujjatlarini ishlab chiqish: texnik-iqtisodiy asoslash, moliyaviy hisob-kitoblar, marketing tadqiqotlari							
3	Kredit tashkilotlari bilan muzokaralar o'tkazish							
4	Loyihani moliyalashtirish hujjatlarini ishlab chiqish va imzolash							
5	Shartnomalar tuzish							
6	Investor tomonidan moliyalashtirishning ochilishi							
7	Qo'shimcha ruxsatnomalarni olish							
8	Tuproqni tayyorlash							
9	Yerni bloklarga, kataklarga, qatorlarga bo'lish							
10	Yerni o'g'itlar bilan boyitish							
11	Ko'chatlarni ekish							
12	Sug'orish tizimini tartibga solish							
13	Qatorlarda gerbitsidli begona o'tlarni tozalash							
14	O'simliklarni qayta ishlash, yerni tozalash, meliorativ ishlar							
15	Hosil olish							

This image shows a full page of primary-ruled paper. It consists of multiple horizontal rows, each defined by two parallel dotted lines. The rows are evenly spaced and extend across the entire width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the paper.[illegible]

[illegible][illegible]

ISSIQXONALARDA KIVI YETISHTIRISH LOYIHASI

Loyiha g'oyasi muallifi va tashkilotchisi:

Biznesni
Rivojlantirish
Banki

100011, Toshkent shahri,
Shayxontoxur tumani,
Navoiy ko'chasi 18 A-uy

(78) 150-00-55

www.brb.uz

headoffice@brb.uz

[@brb_uzb](https://www.instagram.com/brb_uzb)

Kichik biznesni
rivojlantirish
jamg'armasi

100053, Toshkent shahri,
Yunusobod tumani,
Bog'ishamol ko'chasi 282-uy

(55) 511-40-00

www.kbrj.uz

info@kbrj.uz

[@biznes_rivojlantirish](https://www.instagram.com/biznes_rivojlantirish)